

GLOBALLASHUV JARAYONIDA TALABA YOSHLARNING INTELEKTUAL, IMKONIYAT VA MUAMMOLARI

Jo‘raqulov Asadbek Furqatjon o‘g‘li

Namangan davlat Universiteti 3 bosqich talabasi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada globallashuv jarayoning yoshlar ongini zaxarlamasligi uchun kerak bo‘lgan chora tadbirlar haqida so‘z yuritiladi

Kalit so‘zlar: Yoshlar, globallashuv, ong, hodisa, dunyo, talaba, ta‘lim, tarbiya

Globallashuv jarayonlari, ma‘naviy tahdidlar, dunyoni tez sur‘atlar bilan o‘zgartirayotgan “globallashuv” hodisasining ko‘lami va ta‘siri bugungi kunda kengayib, kuchayib borayotgani ta‘kidlanadi. “Shu ma‘noda, globallashuv bu avvalo hayot sur‘atlarining beqiyos darajada tezlashuvi demakdir”. Har qanday ijtimoiy hodisaning ijobiy va salbiy tomoni bo‘lgani singari, globallashuv jarayoni ham bundan mustasno emas. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Islom Karimov globallashuv jarayonining ayni paytda mafkuraviy ta‘sir o‘tkazish vositasi sifatida turli siyosiy kuchlar manfaatlariga xizmat qilayotganini, ushbu jarayon orqali milliy qadriyatlarimizga yot g‘oya va qarashlar yopirilib kirib kelayotganini, bularning barchasi qanday salbiy oqibatlarni keltirib chiqarishi mumkinligini hayotiy misollar asosida yoritib beradi.[1]

Xususan, bugungi kunda inson ma‘naviyatiga yo‘naltirilgan, bir qarashda arzimas bo‘lib tuyulgan kichkina xabar ham axborot olamidagi globallashuv shiddatidan kuch olib, ko‘zga ko‘rinmaydigan, lekin zararini hech narsa bilan qoplab bo‘lmaydigan ulkan ziyon yetkazishi mumkinligi uqtiriladi. Asosan harbiy, iqtisodiy, siyosiy tazyiqni sezish, ko‘rish, oldini olish mumkin, ammo mafkuraviy tazyiqni, uning ta‘siri va oqibatlarini tezda ilg‘ab olish qiyin. Shu ma‘noda, Prezidentning tobora kuchayib borayotgan bunday xatarlarga doimo sergak, ogoh va hushyor bo‘lib yashash,

loqaydlik va beparvolikka barham berish haqidagi da'vatlari g'oyat muhim ahamiyat kasb etadi.

Birinchi navbatda ta'lim tarbiya ishlarida milliy madaniyatimiz, xalq ma'naviy boyligining ildizlariga e'tibor berish zarur. Bu xazina asrlar davomida misqollab to'plangan. Tarixning ne-ne sinovlaridan o'tgan. Insonlarga og'ir damlarda madad bo'lgan. Bizning vazifamiz shu xazinani ko'z qorachig'imizdek asrash, yoshlarga yetkazish va yanada boyitish. Ma'rifat va madaniyatning moddiy-texnik bazasini mustahkamlash. Insonning to'laqonli hayoti uchun nihoyatda zarur bo'lgan maktablar, kutubxonalar, teatr va boshqa madaniyat o'choqlarini ko'paytirish, ularning sharoitini yaxshilash. Biz ko'p yillar davomida ma'rifat va madaniyatga noto'g'ri munosabatda bo'ldik. Unga sarflanayotgan mablag'lar doim boshqa sohalardan kam bo'ldi. Natijada biz bu masalada orqada qolib ketdik.

Bundan buyon barcha rejalarimizda madaniyat, ma'rifat, jismoniy tarbiya va sport birinchi darajali vazifalar qatoridan joy olishi lozim.

Va nihoyat, shu sohalarda ishlayotgan kadrlar masalasi. O'qituvchilar va shifokorlar, madaniy ma'rifat muassasalaridagi va boshqa sohalardagi ko'plab mutaxassislar chinakam ziyolilardir. Ayniqsa, olimlar va ijodkor xodimlarimizga e'tiborni kuchaytirish kerak. Chunki ma'naviy boylklarni aynan shular yaratadi. Ularga g'amxo'rlik qilish, samarali faoliyati uchun barcha zarur moddiy-ma'naviy sharoitlarni yaratib berish davlat hokimiyati va xo'jalik tashkilotlari rahbarlarining burchi va mas'uliyatli vazifasidir. Yana bir dolzarb vazifa o'sib kelayotgan avlodga, uning ma'naviy tarbiyasiga nihoyatda katta javobgarlik hissi bilan yondashish masalasi. Nega deganda, yoshlar xalq ma'naviyatining munosib egalaridir. Shuning uchun har bir o'g'il qizimiz dastlabki qadamlaridan boshlab madaniy boylklarimizdan bahramand bo'lishi kerak.

“Hozirgi vaqtda axloqsizlikni madaniyat deb bilish va aksincha, asl ma'naviy qadriyatlarni mensimasdan, eskilik sarqiti deb qarash bilan bog'liq holatlar bugungi taraqqiyotga, inson hayoti, oila muqaddasligi va yoshlar tarbiyasiga katta xavf solmoqda”, deb yozadi Prezident o'z «Yuksak ma'naviyat yengilmas kuch» asarida va

bunday xatarli holatdan faqat o‘z xalqini emas, balki butun jahon afkor ommasini ogohlantirish lozim.[2]

Vaziyatning murakkabligi shundaki, bugungi kunda yaxshilik va yomonlik o‘rtasidagi kurash va ziddiyatlar faqat saltanatlar, xalqlar va shaxslar o‘rtasida emas, balki har birimizning qalbimizda, ongimizda kechmoqda. Ya’ni bu muammolar faqat yosh avlodgagina taalluqli emas. Dushman ochiq-oydin o‘zini ko‘rsatmaydi: siz maxsus kabel orqali berilib kino ko‘rib o‘tiribsiz, yoki internet orqali muayyan saytlardagi ma’lumotlar bilan tanishayapsiz, ko‘chada turli reklamalar diqqatingizni tortayapti, ehtiyot bo‘ling, sizni kerakli yo‘nalishda “tarbiya” qilishayapti, o‘z qarashlarini turli vositalar bilan ongingizga singdirishayapti. Shunday, “ular ko‘pincha turli niqoblar, jozibali shior va g‘oyalar pardasi ostida ish ko‘radi.[3]

Biz esa sal g‘aflatga berilsak, yoshlarning ongidagi o‘zgarishlarni o‘zimiz ham payqamay qolamiz. Go‘yoki hech kim bizga tajovuz ham qilgani yo‘q, majbur ham qilgani yo‘q, biz o‘z ixtiyorimiz bilan “mustaqil” ravishda shu “xulosa”ga keldik. Bu yerda ta’sir o‘tkazishning shunday makkorona usullari qo‘llanmoqda-ki, unchamuncha odam g‘aflatda qolishi hech gap emas.[4]

“Xulosa qilib aytadigan bo‘lsak, bunday mafkuraviy xurujlar milliy va diniy tomirlarimizga bolta urishini, ulardan bizni butunlay uzib tashlashdek yovuz maqsadlarni ko‘zlashini yurtimizda yashaydigan sog‘lom fikrli har bir odam yaxshi tushunadi.”

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

1. globallashuv_jarayonining_manaviyat_rivojiga_tasiri_.pdf
2. ИСЛОМ КАРИМОВ. ЮКСАК МАЪНАВИЯТ – ЕНГИЛМАС КУЧ.
3. <https://fayllar.org/ozbekiston-respublikasi-oliy-va-orta-mahsus-talim-vazirligi-te.html?page=15>
4. <https://fundamental-research.ru/ru/article/view?id=39311>